

מוכנות העירייה בשעת חירום

כללי

1. הביקורת נערכה בחודשים פבר' -מאי 2015. לביקורת קדם מכתב למנהל מח' הביטחון מ- 8 ינואר 15 ובו פירוט הנושאים שיבוקרו וכן בקשה להכנת תיק נתונים בתחומים אלו. (ראה נספח א')
2. הביקורת החלה למעשה בנוכחות הביקורת בתרגיל שערכה הרשות בתאריך 22 פבר' 15, לטיפול באירוע רב זירתי, ובו לקחו חלק: ראש העירייה, סגניו, ראשי וועדות של הרשות בחירום וכן מפקד יחידת הקישור לרשות (יקל"ר), שלקח חלק בתרגיל.
3. טיוטת דוח הביקורת הועברה למנהל מח' הביטחון, לקבלת הערותיו והארותיו. תשובתו במכתב מה- 15 יולי 15, מקבלת ביטוי בגוף הדוח. כמו כן, קיימת התייחסות של מנהל אגף תשתיות לתחום ההנדסה מה- 21 יולי 15, שחלק מתוכנה מובא בדוח.

רקע

4. בתאריך 9 דצמ' 13 ערך המשרד להגנת העורף, ביקורת כוננות וכשירות בניהולו של מנהל מחוז מרכז ובשיתוף בקרי פיקוד העורף (פקע"ר) ונציגי משרדי ממשלה. סיכום התרגיל מאשר כי רמת הכשירות והמוכנות בחירום של עיריית הוד- השרון-טובה, במספר תחומים, כמו: שיכון, בניה, תחבורה והסעים הינה טובה מאוד, בנושא דלק, רמת הכוננות היא בינונית.
5. רשימת הנושאים הטעונים תיקון, פורסמו בגוף הדוח, תוך ציון האחראי ברשות והמועד האחרון להשלמה/תיקון.
6. הביקורת קיימה פגישות עם מנהל מח' הביטחון (מנב"ט) ועוזרו וכן קיבלה תגובות לפניית בהבהרה ממנהלי אגפים / מחלקות הנוגעים בדבר. הביקורת התרשמה שרמת הכוננות והתרגול השוטף - טובים.

ממצאים

7. תיקון ליקויים והשלמות בעיקבות הביקורת של פיקוד העורף (פקע"ר) והמשרד להגנת העורף:

- א. כאמור, הביקורת נערכה ב- 9 דצמ' 13 והדוח על הביקורת פורסם ב- 5 ינואר 14.
- ההערכה הכללית של המבקרים - טובה, לעיתים אף טובה מאוד, אך היו נושאים שהוערכו כבינוני או טעון שיפור.
- לוי"ז להשלמות / תיקונים נקבע לכל המאוחר לסוף מאי 14.
- הביקורת לא מצאה מכתב המסכם את ההשלמות והתיקונים שנדרשו, עד לכתיבת דוח זה.
- בשל חשיבות הנושא, נראה לביקורת הצורך בסיכום בכתב של התיקונים וההשלמות שבוצעו ע"י הרשות בעיקבות הדוח, וכן לוי"ז מוערך לגמר התיקונים וההשלמות, שטרם בוצעו.
- ב. רשימת הנושאים הדרושים תיקון/השלמות, לוקטה מדוח המשרד להגנת העורף והועברה לתגובת מנהל מח' הביטחון ברשות. להלן הנושאים שנתרו ושלא קיבלו מענה:
- (1) נהלים -
- א) נוהל הזעקת עובדים.
- ב) נוהל תגובה לכניסה בלתי מורשית לשירותי מים וביוב - שייך לתאגיד המים. נראה לביקורת שנדרש להשלים את הנוהל החסר, כאחריות רשותית.
- (2) נושאי מים -
- פער מיגון בבריכה ברמתיים - אף שהנושא באחריות תאגיד המים, צריך להיות טיפול ברשות, שייתן מענה לבעיה.
- (3) נושאי רווחה -
- א) גיבוי לכל תיק חירום במבנה נוסף - יושלם עד סוף אוג' 15 - למעקב.
- ב) המקלט באגף הרווחה קטן ולא יכול להכיל את כל צוות העובדים - נדרש טיפול למיגון כל העובדים.
- ג) פיתרון לילדי עובדים - לפי מנהל אגף החינוך, גן לילדי עובדים, יאורגן עד סוף שנת 2015.
- ד) הערכות למקרה של סגירת מסגרות.
- ה) מעונות יום בשע"ח - על אף שמופעלים ע"י גופים פרטיים, מצריך הנושא מענה בחירום.

4 הנדסה-

- א) מבנה אירגוני לאיוש בחירום.
- ב) יידוע קבלני הצמ"ה, להיותם עתודה בחירום.
- ג) פערים במידע זמין בארכיון הוועדה המקומית לבנייה.
- ד) נהלים אגפיים לחירום בהנדסה (לא הוצגו לביקורת).
- ה) התארגנות להפעלת צמ"ה בחירום.

הערה: מתגובת מנהל אגף תשתיות עולה, שתחום ההנדסה מצריך דיון באחריות מנב"ט לניווט הנושא וקביעת לו"ז לביצוע.

5 בריאות -

עדכון שוטף של מסד הנתונים, מפות רשת המים והביוב וכן את האתרים לטיפול בנפגעים.

6 דלק וגז פחמני מעובה (גפ"מ) -

- 1) טבלת מיקום צוברי הגז ומיכלי דלק נייחים.
- 2) חוזה לאספקת דלק בחירום.
- 3) מיכלי דלק ניידים בהפעלת הרשות.
- 4) הסכמי שיתוף פעולה עם רשויות שכנות.
- 5) רכישת חביות דלק וגיריקנים ריקים.

7 הגנת הסביבה -

- 1) עבודה עם קבלני פינוי אשפה בחירום.
- 2) שטחים לפינוי פסולת.
- 3) בירור מלאי חירום להדברות.
- 4) הערכות מפעל הבטי"ש בחירום.

8. הפקת לקחים מהתרגיל העירוני וטיפול באירוע רב זירתי

- א. התרגיל החל בשלב לימודי ב- 5 ינואר 15 לכלל ראשי הוועדות ויום נוסף ב- 22 ינואר 15 בתרגיל כולל בעלי התפקידים, ומעבר משיגרה לחירום, כולל: פתיחת מרכז ההפעלה והפעלתו, מתן פיתרון מקצועי לבעיות שהתעוררו כתוצאה מאירועים שתורגלו, יצירת תמונה מצב עדכנית, במהלך התרגיל ושימוש בתוכנת החירום העירונית.
- ב. מדיווח של מנהל מח' הביטחון עולה, שכל יעדי התרגיל הושגו, למעט יצירת תמונת מצב מעודכנת, בכל שלבי הפעילות, יעד שהושג באופן חלקי. בסיכום התרגיל, הוצגה רשימה של נושאים (14) לתיקון וטיפול, כאשר תאריך היעד להשלמה ב- 31 אוג' 15 ובשלושת הנושאים הבאים: תירגול המוקד, סריקת תוכניות הנדסה ותיגבור יחידת סער העירונית - המועד להשלמה 31 דצמ' 15 - (ראה נספח ב').
- ג. לדעת הביקורת לא נבדקו בתרגיל השלכות לאירוע רב זירתי בתחומים, כגון רווחה, בריאות וכ"א, שיידרש בעיקבות האירועים.

9. תרגיל חומרים מסוכנים מפעל "סנו"

- א. התרגיל התקיים ב- 11 מרץ 13 ובין לקחיו (מכתב מנהל הביטחון {מנב"ט} מ- 13 מרץ 13 - נספח ג') - תגובת המנב"ט - הנושא פתור ומאושר ע"י פיקוד העורף (פקע"ר).
- "עיריית הוד-השרון תבצע חשיבה על אמצעי מיגון והסברה מסוג זה לעובדי המפעל ולתושבים הסמוכים למפעל".
- ב. לא נקבע מועד למימוש היעד ולאור חשיבותו הבטיחותית, היה ראוי שיבוצע בדחיפות (עברו למעלה משנתיים מאז התרגיל).

10. תרגיל נקודת מפנה 6 טיפול, בתרחיש רעידת אדמה בעיר (סיכום מצורף כנספח ד')

- א. התרגיל התקיים (תרגיל עורף ארצי) ב- 23-24 אוק' 12 שמטרתו העלאת רמת המוכנות של גורמי העורף והאוכלוסייה, להתמודדות עם רעידת אדמה. השתתפו בתרגיל כל בעלי התפקידים המרכזיים בחירום.
- ב. התרגיל לפי אחד המשתתפים, הצליח עם המלצות:
להכין פק"ל לכל בעל תפקיד, לסכם ולתרגל בהיערכות קבע.
אין מידע אם המלצות אלה יושמו.

11. פערי מקלוט ומיגון בעיר

- א. לפי תרחיש ייחוס לרשות מקומית, כ- 15% מהמבנים ברשות, חסרי מיגון וקיימים רק 30 מקלטים ציבוריים בעיר.
- ב. לדעת הביקורת יש צורך להציף את הבעיה, מאחר ועיקר הפערים הינם בקרב האוכלוסייה החלשה.

12. תחום הנדסה

- א. **נהלים** - הביקורת ביקשה ממנהל אגף תשתיות לעיין בנהלים בתחום ההנדסה, תגובת מנהל אגף תשתיות: תיק הנהלים נמצא אצל הקב"ט. תגובת הקב"ט - (רמ"ד חירום) הנושא נבדק ע"י פיקוד העורף (פקע"ר) ורשות חירום לאומית (רח"ל) ונמצא תקין.
- ב. הביקורת ביקשה ממנהל אגף תשתיות לקבל לעיון, צילום מהנהלים בתחום ההנדסה ועד לכתובת הדוח, הנהלים לא התקבלו - נראה לביקורת שהנהלים לא קיימים.
- ג. תגובת מנהל אגף תשתיות במכתבו מה- 21 יולי 15 "וועדת הנדסה לא כותבת נהלים אמורה לקבל נהלים" - לא מקובלת, כל אגף ברשות, הוציא נהלים לאגפו למצבי חירום ואין שום סיבה והצדקה שמנהל אגף תשתיות, לא יכין נהלים.
- ד. הפעלת צמ"ה בחירום
(1) נושא הפעלת צמ"ה ברשות אינו מוסדר. את הקבלנים המבצעים עבודות צמ"ה, לא בטוח שניתן יהיה להזמין בחירום, כי יתכן שיגוייס ע"י צה"ל.
- (2) הדרך שמציע מנהל אגף תשתיות, להפעיל נוהל של ריתוק, תיתכן ישימה, אך נדרש להסדרה ברגיעה, כהכנה לחירום.

13. תחום הבריאות

- א. פריסת בתי אבות ובתי מרקחת בעיר - אין מרכזים כנ"ל בשכונות, אלא רק במרכז העיר.
- ב. אישור תברואתי למרכזי פינוי וקליטה - טרם נקבע מיקומם של מרכזי הפינוי וממילא אין אישור תברואי להם.
- ג. בנושא מתן שירות אחוד - פורסם נוהל משרד הבריאות מ- 12 אוג' 12, אך טרם פורסם נוהל רשותי בתחום, כנ"ל לגבי שירותי בריאות לאוכלוסייה מפונה.

14. הפעלת מתנדבים בחירום

- א. נוהל מעודכן פורסם בתחילת מאי השנה (2015) בחתימת (מנהל מח' הביטחון) מנב"ט ומנהלת מח' משאבי קהילה והתנדבות באגף רווחה ושירותים חברתיים.
- ב. נראה לביקורת:
 - 1) שיש להוסיף את מנהלת אגף משאבי אנוש, כגורם מקצועי בנושא, בגלל המיומנות המקצועית, בגיוס ובטיפול בכ"א.
 - 2) לשלב עובדי עירייה בתפקידי חירום, לסייע בהפעלת המתנדבים בחירום.
 - 3) לתרגל בהקדם את כל מערך ההתנדבות, עפ"י הנוהל המעודכן, כדי לוודא אפשרות מימוש התפקידים ע"י מתנדבים.

15. תיק מודיעין רשותי - התיק עודכן לתאריך 17 נוב' 10, ראוי שיעודכן מידי רבעון ולפחות אחת לשנה. לא יתכן שתיק חשוב זה, עודכן לאחרונה בשנת 2010.

16. מסקנות

א. כללי

הביקורת התרשמה לטובה בכל הקשור למוכנות העירייה לשעת חירום ולא נמצאו ליקויים, פרט לליקויים בדוח של פיקוד העורף והמשרד להגנת העורף, כפי שיפורט בהמשך.

17. מעקב אחר דוח פיקוד העורף והמשרד להגנת העורף

- א. תגובות לדוח נתבקשו עד סוף מאי ועד לפרסום דוח זה, לא נמצא דוח מסכם וגם לא דיווח אלו ליקויים תוקנו והמועד לתיקונם של הליקויים, שעדיין לא תוקנו.
- ב. בתחום ההנדסה לא הייתה התייחסות מתאימה מצד מנהל אגף תשתיות לפירסום הנהלים האגפיים בתחום ההנדסה וגם לא בכל הקשור להפעלת צמ"ה.
- ג. עדיין קיים מספר גדול של נושאים: נהלים, מים, רווחה, בריאות, דלק והגנת הסביבה, שלא יושמו בדוח.

18. הפקת לקחים מהתרגיל העירוני וטיפול באירוע רב זירתי

- א. הנושא בשלבי מעקב. התרגיל התקיים ב- 15 ינואר 15 ועדיין הלקחים בשלבי יישום, הרוב עד 31 אוגוסט 15 והמיעוט עד 31 דצמ' 15.
- ב. בתרגיל לא נבדקו השלכות אירוע רב זירתי בתחומי רווחה, בריאות וכ"א.

19. תרגיל חומרים מסוכנים - לקחים

- א. לקחי התרגיל שבוצע ב- 1 מרץ 13 "עיריית הוד השרון תבצע חשיבה על אמצעי מיגון והבקרה לעובדי המפעל ולתושבים הסמוכים למפעל".
- ב. לא נקבע מועד למימוש לקח זה, עברו יותר משנתיים מהתרגיל ועדיין לא יושם.

20. תרגיל טיפול בתרחיש רעידת אדמה בעיר

התרגיל התקיים באוק' 2012. לביקורת אין מידע על יישום לקחי התרגיל: "להכין פק"ל לכל בעל תפקיד, לסכם ולרגל בהיערכות קבע".

21. פערי מיקלוט ומיגון בעיר

כ- 15% מהמבנים ברשות חסרי מיגון ומספר המקלטים עומד על 30 בלבד. עיקר הפערים בשכונות שבהן אוכלוסייה חלשה.

22. תחום הבריאות

- א. בתי אבות ובתי מרקחת קיימים רק במרכז העיר ולא בשכונות.
- ב. מרכז פינוי וקליטה - טרם נקבע מיקומם ולכשיקבעו, נדרש אישור תברואי לכך.
- ג. טרם פורסמו נהלי הרשות בנושא מתן שירות אחוד ומתן שירותי בריאות לאוכלוסייה מפונה.

23. הפעלת מתנדבים בחירום

פורסם נוהל חדש בנושא, במאי השנה. נדרש תירגול מערך המתנדבים, בהתאם לנוהל החדש.

24. תיק מודיעין רשותי

עודכן לתאריך 17 נוב' 10, לפני קרוב ל- 5 שנים, נדרש לעדכנו תקופתית.

המלצות

25. מעקב אחר דוח פיקוד העורף והמשרד להגנת העורף - מומלץ

- א. שהמנב"ט יפרסם דוח לפיקוד העורף והמשרד להגנת העורף ובו יצויינו המועדים לתיקון ליקוי הדוח ואת המועדים לתיקון והשלמה של הנושאים, שעדיין לא תוקנו / לא הושלמו.
- ב. להביא לסיום הנושאים שנותרו פתוחים: נהלים, מים, רווחה, הנדסה, בריאות, דלק והגנת הסביבה.

26. הפקת לקחים מהתרגיל העירוני וטיפול באירוע רב זירת

מומלץ לעקוב ולדווח במועד על יישום הפקת הלקחים, מהתרגיל.

27. תרגיל חומרים מסוכנים

להביא ליישום לקחי התרגיל בדבר אמצעי מיגון והסברה לעובדי המפעלים ולתושבים הסמוכים למפעל, בהקדם.

28. תרגיל טיפול בתרחיש רעידת אדמה בעיר

להביא ליישום לקחי התרגיל, בהקדם.

29. פער מיקלוט ומיגון בעיר

מומלץ להציף את הבעיה, במגמה שימצא לנושא פיתרון ממלכתי.

30. תחום הנדסה

להביא לפירסום הנהלים האגפיים בתחום וכן להסדרת נושא הפעלת צמ"ה בחירום.

31. תחום הבריאות - מומלץ

א. לקבוע בהקדם מיקום למרכזי פינוי וקליטה ולאישורם מבחינה תברואית.
ב. לפרסם נהלים רשתיים בנושא מתן שירות אחוד ומתן שירותי בריאות לאוכלוסייה מפונה.

32. הפעלת מתנדבים בחירום

לתרגל בהקדם את מערך המתנדבים בחירום, בהתאם לנוהל החדש.

כן מומלץ:

א. לשלב בנושא את מנהלת אגף משאבי אנוש בגלל הידע והניסיון בגיוס והפעלת משאבי אנוש.
ב. לשלב עובדי עירייה בתפקידי חירום, לסיוע בהפעלת המתנדבים.

33. תיק מודיעין רשותי

מומלץ לעדכן את התיק תקופתית (לפחות אחת לשנה).